

Splošne vesti.

PRESTOLONASLEDNIKOV ROJSTNI DAN

Rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra so praznovali naše narodne šole dne 6. septembra z običajno službo božjo in šolsko proslavo.

— Kraljeva zahvala. Na vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju z II. kongresa UFS je prejel predsednik UFS tov. Slavko Mrovlje zahvalo za vdanostni pozdrav jugoslovenskega ferijalnega učiteljstva.

— Praktični učiteljski izpiti na drž. učit. šoli v Mariboru se začnejo dne 7. nov. 1932 ob 8. uri zjutraj. Kandidati (-tke) naj se prijavijo v nedeljo, dne 6. nov. 1932 dopoldne od 11. do 12. ure v ravnateljski pisarni. Prošnje za pristup k izpitu se naj predložijo uradnim potom tako, da pridejo izpitni komisiji v roke najkasneje do dne 28. okt. 1932. V Mariboru, dne 10. septembra 1932. Predsednik: Kadunc.

— Razdelitev nagrad Kraljevega fonda. V nedeljo ob pol 13. je g. ban dr. Marušić razdelil na banski upravi nagrade in pohvalnice Kraljevega fonda za prosvetitelje naroda. Povabljeni nagradjenci je nagovoril s kratkim nagovorom, se jim zahvalil za uspešno delo na moralnem, obsebnem in državljanstvu vzgojnem napredku naroda ter jih vzpodbujal k nadaljnjemu delovanju v prid naroda in domovine. Nagrade, ki so jih prejeli, niso plačilo za njihovo delo, temveč priznanje Nj. Vel. kralja za dosežene uspehe pri prosvetitvi naroda. III. nagrado Kraljevega fonda v znesku 5000 Din je prejel g. Danilo Sancin, uradnik Narodne banke v Ljubljani, IV. nagrado po 2500 Din pa so prejeli naslednji gospodje in družina: Miroslav Vennigerholz, učitelj v Središču, Alojz Hofbauer, učitelj v Hrastniku, Leon Cepuder, sreski šolski nadzornik v Ptuj, Anton Tkalec iz Breza, Josip Medved iz Preloga, Sentiakobski knjižničar v Ljubljani, Sokolsko društvo Maribor I, Janko Zunkovič, šolski upravitelj v Narapljah, Franc Kolšek iz Konjice, Josip Lapajne, šolski upravitelj v Cerkljah, Ljudevit Komar, učitelj na Ponikvi in Viljem Kus, šolski upravitelj v Lomu. Poleg teh nagrad je g. ban razdelil še 39 pohvalnic za širjenje nacionalne prosvete. Zastopnik Sokola Maribor I. se je v imenu obdarovancev zahvalil za prejete nagrade, se spomnil tudi nešteti narodnih delavcev, ki sedaj niso bili nagradjeni, in prosil g. bana, da sprejme na znanje obljubo vseh, da hočejo tudi v bodoče delovati v dosedanjem pravcu.

— Angleške šole. V angleškem jeziku izhajajoči tednik v Beogradu poroča, da se bodo v Beogradu, Ljubljani, Zagrebu in Novem Sadu kmalu otvorile posebne šole, v katerih se bo poučevala angleščina, in kjer se bodo tudi nekateri drugi predmeti poučevali v angleškem jeziku.

— Nov vajenski dom. Društvo »Dobrodelnost« gradi v Ljubljani velik vajenski dom za 150 vajencev. Zadnja leta je bilo skoraj onemogočeno kmečkim sinovom, da bi se v večjem številu učili rokodelstva v Ljubljani. Vsi delavci in razmerje ne morejo dati mojih stanovanj svojim vajencem, še manj pa potrebnega nadzorstva. Da se temu odpravi, se je začel graditi velik vajenski dom.

— Za učiteljske upokojece. Stanovanje obstoječe iz treh sob, kuhinje in kleti v bližini Rimskih toplic, pripravno za učiteljske upokojece, se odda v najem za mesečnih Din 250.—. Natančneje se izve pri šolskem upravitelju v Sv. Marjeti pri Rim. toplicah. Drago Majer, šol. upravitelj.

Osebnostne zadeve.

Premeščeni so: Aljančič I. Marija iz Mokronoga, za učiteljico v Trebnjem; Ambrožič I. Ladislav iz Velikega Gabra, za učitelja v Stični; Ambrož Martin iz Vitanja, za učitelja v Rakovcu; Baloh Klara iz Velenja, za zavariljo v Hrastniku; Belec-From I. Zorana iz Kapele, za učiteljico v Križevcih; Belović A. Vilina iz Motvarjeva, za učiteljico v Radmožancih; Beričič Fr. Julija iz Tišine, za kontrakt. učiteljico v Križevcih; Bertonec Iv. Terezija iz Turnišča, za učiteljico v Bogojini; Bon Iv. Alojzija iz Birčne vasi, za učiteljico v Podgradu; Brenk Fr. Marija iz Rajhenburga, za učiteljico v Kopanju; Brež Val. Ivan iz Dravograda, za učitelja v Sv. Lovrencu v Slovenskih gorah; Cirman Marija iz Igevasi, za učiteljico v Dobovi; Čadež M. Marija iz Mokronoga, za učiteljico v Boštanju ob Savi; Čebobin And. Fran. z Rakeke, za učitelja v Starem trgu; Čonč Jos. Karolina iz Sv. Jurja v Slovenskih gorah, za učiteljico v Jarepino; Debevc A. Boris, učitelj iz Poljane, za učitelja v Smledniku; Demšar I. Mira, učiteljica iz Šmarjete, za učiteljico v Dolnjem Logatcu; Dereani Kraševac F. Vida, učiteljica iz Dolnje Nemške vasi, za učiteljico v Trebnjem; Deu R. Vanda, učiteljica iz Trbovlja, za učiteljico v Trbovlje-Vode; Dežela V. Gabrijela, učiteljica iz Sv. Jurja, za učiteljico v Trbovlje; Dolenc F. Stanislav, učitelj iz Podzemlja, za učitelja v Rožnem Dolu; Duh F. Jožefa, učiteljica iz Sv. Benedikta, za učiteljico v Sladkem vrhu; Dvoržak Terezija, učiteljica iz Radvanja, za učiteljico v Slivnici; Gabrič-Iskra Marija, učiteljica iz Jesenice, za učiteljico v Bohinjsko Bistrico; Globočnik Justina iz Male Polane, v Kapco; Golobič P. Angela iz Jesenice, za učiteljico v Primskovem; Grgurina F. Amalija iz meščanske šole v Mariboru, za učiteljico v Hrastniku; Hafner I. Pavlina iz Jesenice, za učiteljico v Kamni Gorici; Hauptman A. Maks iz Slovenjgradca, za učiteljico državne osnovne šole v Šmartnem; Horvat R. Božidar iz Toplice, za učitelja v St. Janžu; Hude J. Ljudmila iz Talčjega vrha, za učiteljico v Semiču; Jagodica I. Franica iz Oviš, za učiteljico v Trbovlje; Jedretič Fr. Rudolf iz Sv. Jurja pod Kumom, za učitelja v Krškem; Jerman Fr. Marija iz Sv. Jurja pod Kumom, za učiteljico v St. Jerneju; Jordan Al. Nada iz Loškega potoka, za učiteljico v St. Jernej; Jerala Fr. Franica iz Znanj, za učiteljico v Predvoru; Kavčič Iv. Drago iz Mavčič, za učitelja v Zabnicu; Kajzer A. Marija iz Gomilic, za učiteljico v Trnju; Kavec P. Marija iz Blagovice, za učiteljico v Laškem; Klanjšek Fr. Terezija iz Trebelnega, za učiteljico v Dobovcu; Kogej Ant. Emilija iz Trdkove, za kontraktualno učiteljico v Kuzmu; Kolesa Ant. Bogomil iz Sostrega, za učitelja pri Sv. Križu; Korčič Iv. Danijel iz Brezovice, za učitelja v Zgornjo Sisko; Kovač J. Radoslav iz Skofje Loke, za učitelja na Trato; Kralj Ant. Vilma iz Hinj, za učiteljico v Bušeh vasi; Kralj L. Zorislav od Sv. Duha, na Stari gori, za učitelja v Lokavcu; Kramaršič E. Marija iz Koroške Bele, za učiteljico v Jasenice; Kramer Iv. Magdalena iz Sv. Marjete ob Pesnici, za učiteljico pri Sv. Jakobu v Slov. gorah; Krapš J. Josip od Sv. Trojice, za učitelja v Trebju; Kosta A. Anton iz Kuzme, za učitelja v Trdkovu; Krč J. Marija iz Planine, za učiteljico v Strekljencu; Kržičnik A. Avgust iz St. Vid pri Ptuj, za učitelja pri Sv. Duhu v Haložah; Kušar Hlebec A. Katarina iz Kropce, za učiteljico v Mošnjah; Labernik I. Ida iz Loškega potoka, za učiteljico v Dolni Nemški vasi; Lah B. Blaž iz Celja, za učitelja na Pragerskem; Lazar I. Ana iz Domžal, za učiteljico v Čemšeniku; Leskovar J. Ana iz Spod-

Knjigarna

Učiteljske tiskarne v Ljubljani

je otvorila v začetku julija

v Mariboru

v Gornji Gosposki ulici št. 44

svojo podružnico

POZOR!

Učiteljstvu
mariborskega
okrožja!

Pozivamo učiteljstvo, da prečita zadevno okrožnico, ki so jo te dni prejele vse šole mariborskega okrožja

nje Sv. Kungote, za učiteljico k Sv. Marjeti, ob Pesnici; Lešnjak F. Marija iz Peč, za učiteljico v Čatežu; Ljubič F. Vinko iz Sevnice, za učitelja v Dolini; Ložar J. Franja iz Mozirja, za učiteljico v Naklo; Majnig A. Ferdinand iz Brezovca, za učitelja v Predvoru; Merhar J. Milan iz Moravč, za učitelja v Domžale; Mežan I. Irma iz Kamnice, za učiteljico k Sv. Ani v Slovenskih gorah; Makorel V. Viktor iz Gaberja, za učitelja v Breznici; Matcele Iv. Marija iz Mokronoga, za učiteljico v Krškem; Mlakar L. Nada iz Hrastnika, za učiteljico v Trbovlju, žen. osn. šola; Mlekuz A. Zora iz Pinc, za učiteljico v Krogu; Narobe Fr. Pavla iz Loke pri Sv. Jurju, za učiteljico v Braslovčah; Nerina F. Marija iz Trebelnega, za učiteljico v Veliki Dolini; Ozvald-Ogrizek A. Matilda iz Laz, za učiteljico v Podstenicah; Pahor-Lovrenčič D. Marija iz Tišine, za učiteljico v Serdici; Pavlin L. Marija iz Krčevine, za učiteljico v Mariboru IV. žen. osn. šola; Podreberšek J. Vida iz Bušeh vasi, za učiteljico v St. Jerneju; Podobnik A. Leopoldina iz Črne, za kontraktualno učiteljico v Mačkovicah; Pohar Fr. Josip od Sv. Duha na Ostrem vrhu, za učitelja v Planici; Pogačnik K. Stefanija iz Male Nedelje, za učiteljico v Selcih nad Skofjo Loko; Premk K. Jelena iz Dola, za učiteljico v Igavasi; Prevec Ant. Antonija iz Vrha pri Sv. Treh Kraljih, za učiteljico v Cerknici; Prosen Jos. Cecilija iz Zagorja za učiteljico v Toplicah; Papis Fr. Ana iz Cezanjevcev, za učiteljico v Komendi.

Rabič F. Marija iz Jesenice, za učiteljico v Breznici; Radin I. Marija od Sv. Marjete, za učiteljico v Zidanem mostu; Rainer Meta iz Lokavca, za učiteljico v Braslovčah; Richard Rozalija iz Hrastnika, za učiteljico k Sv. Miklavžu; Rubinič F. Antonija iz Talčjega Vrha, za učiteljico v Adlešičih; Rupnik Bogdana iz Konjice, za učiteljico v Črni; Simončič Franica iz Trbovelj, deška šola, za učiteljico v Trbovljah, žen. o. šola; Slana Marija od Sv. Duha na Stari Gori, za učiteljico v Hrastniku; Slapšak J. Stanislava v Skočjanu, za učiteljico na Raki; Zonenvald J. Jožica v Ormožu, za učiteljico v Črni; Strah A. Leopoldina iz Velikega Podloga, za učiteljico pri Sv. Jurju pod Kumom; Stroj V. Marija iz Borovnice, za učiteljico na Vrhniki; Suhadolc Nataša iz Borovnice, za učiteljico v Zg. Šiški; Supanek A. Marija iz Maribora, za učiteljico v Narapljah; Svete M. Stanislav iz Gornjega Tuhinja, za učitelja na Golem; Svetek F. Pavla iz Kranjske gore, za učiteljico

v Šmarjeti; Sajna Iv. Marija iz Radmožancev, za učiteljico v Dolgi vasi; Setine Iv. Jasna iz Maribora, za učiteljico v Selnici ob Dravi; Sinigaj Jos. Rozalija iz Gornjega Logatca, za učiteljico v Dolnjem Logatcu; Stokelj Ant. Antonija iz Kuzma, za učiteljico v Murski Soboti; Suštaršič Jos. Josip iz Cerknice, za učitelja državne osnovne šole v Rakeku; Suštaršič Fr. Marija iz Narapelj, za učiteljico v Boštanju ob Savi; Tavš Jak. Gabrijela iz Globodola, za učiteljico pri Sv. Antonu; Tome Jos. Ivan iz Sele, za učitelja v Martinjem vrhu; Trampuš M. Iljica iz Sv. Marjete, za učiteljico v Henini; Trepečnik Ljudmila z Blance, za učiteljico v Trbovljah; Trtnik Al. Vekoslava iz Kopanja, za učiteljico v Rajhenburgu; Ukovič Fr. Dolores iz Trebnjega, za učiteljico v Dolnji Nemški vasi; Unger Ant. Matilda iz Sv. Lovrenca na Pohorju, za učiteljico v Rušah; Vesenjaj M. Marija iz Odrancev, za učiteljico v Sv. Lovrencu v Slovenskih gorah; Virant Iv. Stanka iz Kovilja, za učiteljico v Dolnji Lendavi; Vižintin R. Vera iz Slovenske Bistrice, za učiteljico pri Sv. Jurju v Slov. gorah; Vončina J. Marija iz Starega trga, za učiteljico v Igavasi; Vrtovec F. Mara iz Kamnika, za učiteljico v St. Vidu pri Brdu; Zafred A. Anton iz Jarenine, za učitelja v Mariji Snežni; Zakovšek F. Josip iz St. Jerneja, za učitelja pri Sv. Križu; Zavratnik Iv. Stanislav iz Luč, za učitelja v Skornu; Zidar Jos. Vera iz Litije, za učiteljico v Strekljencu; Cimer Ar. Jospina iz Nedelje, za učiteljico v Mariji Poljani; Zorn Iv. Emil iz Bušeh vasi, za kontraktualnega učitelja v Krškem; Zabajk Iv. Stanislav od Sv. Bolfenka na Kogu, za učitelja v Cerkljah ob Krki; Zebre Al. Rosanda iz Mošenj, za učiteljico v Begunjah; Židanek Iv. Ana iz Sv. Jurja v Slov. gorah, za učiteljico pri Sv. Marjeti ob Pesnici; Židanek Fr. Ivan iz Sv. Jurja v Slov. gorah, za učitelja pri Sv. Marjeti ob Pesnici; Žumer Ant. Anton iz Podgrada, za učitelja v Žužemberku; Suštaršič Jos. Jožica iz Sv. Kunigunde, za učiteljico v Ljubljani s tem, da vrši službo pri prosvetnem oddelku banske uprave; Cajlhofer Alf. Olga iz Maribora, za učiteljico v Limbušu; Zagar Fer. Stanislav iz Znojla, za učitelja v Dobrovi pri Kropi; Zabet Bl. Franica iz Sevnice, za učiteljico v Senovem; Sekirnik S. Maks iz Konjice, za učitelja v Čadramu; Monopoli Mil. Ana iz Melenca, za učiteljico v Brežici; Kržičnik Av. Avgust iz St. Vid pri Ptuj, za učitelja v Apačah; Pogačar M. Andrej v Kamniku, dodeljen osnovni šoli v Dobovi, se vrača na

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

LISTEK

Kotnik Zorko:

Splošno prosvetno in vzgojno delo učitelja.

Danes ni več debate o potrebi izvenšolskega delovanja učitelja.

Kljub številnim predpisom in ukazom, raznovrstnim naredbi in odločb pa ne bode imelo to delo nobenega haska, ako učitelj sam ne čuti potrebe za to delo. Ne samo potrebe, tudi ljubezni je potrebno, in sicer veliko ljubezni, če hočemo pri tem delu žeti res uspehe.

Učiteljstvo se nikdar ni strašilo dela, saj je mnogokrat delalo več — in še danes dela mnogo več — kakor to zahtevajo predpisi. In delalo je rado; čeravno včasih z žalostjo in sru, ker je videlo, da se njegovo delo ne ceni tako, kot bi v resnici zaslužilo. Toda nikdar ni klonilo, ker je vedno imelo pred očmi dobrobit ljudstva.

Kar naprej pa že povem, da bo vsako delo le problematično vrednosti, če učitelj ne bo poznal dela, katerega se hoče lotiti. Če se lotim kakega dela, moram najprej dotično delo dobro poznati, se torej pripraviti za dotično delo. Ako tega ne bo, tudi uspehov ne bo. Uspehov pa tudi ne bo, ako ne bo dobrega zgleda, ako se besede ne bodo jemale z dejanji.

Če pregledam letnik III. št. 1. Prosvete, vidimo, koliko točk je naštetih in koliko točk predvideva zakon o narodnih šolah za narodno in vzgojno delo mladih ljudi. Seveda ne smemo misliti, da bi naj vsak učitelj delal vse; saj to bi bilo tudi nemogoče. Pač je naša dolžnost delati to, za kar se čutimo poklicane. Ni vsak za vse! Bolje je, da

osredotočimo svoje sile na eno delo, a tisto vršimo natančno.

Splošno prosvetno in vzgojno delo učiteljevo bi lahko razdelili na več panog.

Za današnji čas, ko pretresa gospodarska kriza ves svet, se mi zdi najbolj važno, da bi se učiteljstvo oprijelo v prvi vrsti dela na gospodarskem polju. Tu mislim delo pri kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnem šolstvu, zadrugištvu (posojilnicah, pri kmet. in konsumnih društvih, živinorejskih zadrugah, mlekarah, sadj. podružnicah in podobnih organizacijah).

Kar se tiče kmetsko in gospodinjstvo nadaljevalnega šolstva, se je pri nas v Dravski banovini že precej razširilo in ukoreninilo. Toda vedno so še kraji, kjer bi se te šole lahko otvorile. Saj imamo sreče, ko sta samo ena do dve taki šoli in to vključno temu, da imamo zato usposobljeno učiteljstvo.

Mogoče je, da lokalni faktorji niso preveč vneti za to, posebno danes, ko se vsi preračuni sestavljajo tako, da so za vse postavke votirani najnižji zneski in to za najnujnejše potrebe. Pa se z dobro voljo in pravim nastopom učitelja tudi to posreči. Dr. Krek je dejal: »Začeti je treba — v tem je vsa skrivnost!«

Zadrugi imajo že vsi večji, pa tudi manjši kraji pri nas. In pri teh se mnogo tovarišev udeležuje prav častno. Saj imamo mnogo tovarišev med sabo, ki so bili ustanovitelji teh zadrug. Danes pa vidimo, kak blagoslov so ravno te zadrugi (kmet. društva, kozumi, hranilnice) v sedanjem težkem času krize. Zdi se mi, da lahko ravno pri teh zadrugah najbolj vzgojno vplivamo na ljudstvo (čut skupnosti in samoopornosti). Zadrugi se ne trosijo povsod fantastične vesti o denarju, inflaciji itd. Ali ni zopet tukaj mesto za učitelja, da ljudstvo pojasni, da je to delo gotovih ljudi — spekulativcev, ki si pri tem, če bi do tega v resnici prišlo, obetajo mastne dobičke, ljud-

stvo pa naj trpi škodo. Učitelj, tudi tu je njiva, ki potrebuje orača.

Marsikje bi bila mogoče potrebna mlečarna, saj je danes mleko in njega izdelki še edini proizvod, ki se da še kolikor toliko po primerni ceni vnovčiti. Isto je s sadjem, zato bi vzporedil sem važnost sadjarskih podružnic.

Delo pri zadrugah je prav zanimivo in tudi poučno. Tu pride učitelj v stik z moži svojega šolskega okoliša. In dana mu je prav lepa prilika, da si na lahek način, seveda če tudi pridno sodeluje ali daje naj nasvete, pridobi vpliv in ugled. Dana mu je tudi prilika, da neopazeno pridobi ljudi za šolo, in kaj to pomeni, ve le tisti, ki hoče dobro ljudstvu in sebi.

Seveda pa se naj med moži ne obnaša tako, kod bi vse vedel in znal. Na žalost opažamo, da se posebno radi postavijo v tem oziru tovariši, ki so komaj zapustili učiteljske (dobro, da večina ni tak!). — Za prva leta je najbolje, da se popolnoma posveti šolskemu delu, pri izvenšolskem pa naj stoji nekaj časa bolj ob strani in opazuje, opazuje in šele potem polagoma prične z delom. Nam pa ne sme iti za to, da bi bila polna izvenšolskega delovanja čim bolj polna. Bolje je, da je samo par tekočih števil izpolnjenih. Papir sprejme vse — a ljudstvo ne sprejme vsega!

Druga taka panoga bi bilo splošno izobraževalno delo. Sem bi spadala razna izobraževalna društva, knjižnice, pevška društva, dramatična društva, narodno obrambna društva, šolski odri, razna predavanja, Rdeči križ, Protituberkulozna liga itd. itd.

Pred nami leži velik izbor. Gotovo se bomo udeleževali tam, za kar se čutimo poklicane. Res je, da hočejo učitelja vrniti povsod tam, kjer je največ dela. Neodgovorni lokalni faktorji se sedaj radi pobahajo, češ, učitelj naj dela, naj naredi to in to, saj mora, »postava« je taka. Že vse prav in lepo!

Oni to postavijo hoté napačno razumejo, potem pa, če ne misliš tako, ko ti izvoljenci (vendar čuden izraz za današnje demokratične čase...), joj tebi! Pa ti že konferirajo, ne da bi prosvetna oblast o tem kaj vedela, o tvoji premestitvi. — To samo mimogrede, naj ljudje vedo, s kom mora učitelj vse računati.

Toda vse to naj učitelja ne oplaši. Saj je naše kmetsko ljudstvo v jedru še vedno dobro in željno izobrazbe. Zato se v zgoraj navedenih društvih krepko udeležujemo. Saj imamo veliko izbiro. Gotovo te bodo potrebovali, saj povsodi primanjkuje režiserjev, pa tudi dobrih igralcev.

Da je mogoče eno najbolj hvaležnih del, delo pri knjižnicah, mi ni treba posebej omenjati. Kot knjižničar lahko storiš mnogo dobrega. Seveda moraš sam najprej vsebino knjig poznati. Vsega sam ne boš prečital, naprosi in pritegni na pomoč tovariše in tovarišice. Saj je tudi tem potreben pregled literature. Kot knjižničar bo vsak gledal tudi na to, da bodo v prvi vrsti zastopani vsi najboljši slovenski pisatelji, pa ne pozabi tudi na bisere srbo-hrvatske literature. Denarna sredstva si bo že vsak znal poiskati, če je iznajdljiv. Medsebojno spoznavanje slovstvenih del nas bo bolj približalo, kot pa ne vem koliko onih kričavcev, ki pravijo, da so nacionalisti, v svojih knjižnicah pa imajo izvečine nemške knjige, domačo jugoslovansko literaturo pa komaj poznajo.

Kdor ima veselje do predavanja, bo našel iz vseh panog narodovega življenja dovolj gradiva. Seveda ne bo vedno sam predaval, ampak pritegnil tudi zato sposobne prijatelje in znance. Menjava dobro vpliva. Ljudje se namreč naveličajo poslušati vedno enega in istega. Opozarjam, da je tu treba velike previdnosti! Če imaš še tako dobro voljo, te eden ali drugi napačno razume (povečini našaš, ker imajo gotovi ljudje »gotove« name-